

รฟ. ไม่ให้ข้อมูลการรักษาบุตรชายที่เสียชีวิต ... จะใช้สิทธิฟ้องคดีเลยได้ไหม ?

โดย ลุงถูกต้อง

หลายต่อหลายครั้งที่ปรากฏเป็นข่าวคราว ... ว่าผู้ป่วยหรือญาติของผู้ป่วยไม่พอใจในการรักษาพยาบาล และการปฏิบัติหน้าที่ของแพทย์หรือบุคลากรทางการแพทย์ โดยเห็นว่าไม่เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพ เพราะผู้ป่วยเสียชีวิตจากการรักษาหรือมีอาการแย่ลง จนเป็นเหตุให้ต้องมีการขอข้อมูลประวัติการรักษาหรือเวชระเบียนของผู้ป่วย เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการรักษาพยาบาลต่อยังโรงพยาบาลอื่น หรือนำไปใช้ในการตรวจสอบและดำเนินการทางกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการฟ้องเรียกร้องค่าเสียหายทางแพ่งหรือการฟ้องคดีอาญาก็ตาม

วันนี้ ... ลุงถูกต้องจึงขอพูดคุยกันถึงสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประวัติสุขภาพหรือประวัติการรักษาพยาบาล (เวชระเบียนผู้ป่วย) ซึ่งถือเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ รวมถึงขั้นตอนหรือวิธีการใช้สิทธิดังกล่าว ไปจนถึงหากต้องมีการฟ้องร้องเป็นคดีความต่อศาลปกครองในกรณีที่โรงพยาบาลปฏิเสธที่จะเปิดเผยข้อมูลตามคำขอ จะต้องทำอย่างไร ?

ก่อนอื่นมาดูข้อกำหนดที่รับรองสิทธิดังกล่าว คือ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารฯ ซึ่งกำหนดให้สิทธิบุคคลที่จะได้รับรู้ถึงข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตน และเมื่อมีคำขอเป็นหนังสือ หน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารจะต้องให้บุคคลนั้นหรือผู้แทนของบุคคลนั้นได้ตรวจสอบหรือได้รับสำเนาข้อมูลข่าวสารดังกล่าว หากหน่วยงานของรัฐฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้า ผู้ยื่นคำขอมีสิทธิร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง เพื่อให้คณะกรรมการฯ พิจารณาและให้ความเห็นเรื่องร้องเรียนตามมาตรา ๒๘ (๔) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน

จากข้อกำหนดข้างต้น จึงมีประเด็นน่าสนใจว่า ... หากมารดาของบุตรชายที่เสียชีวิตจากการรักษาของแพทย์ประจำโรงพยาบาลของรัฐได้ยื่นขอประวัติการรักษาของบุตรชาย แต่ทางโรงพยาบาลปฏิเสธการให้ข้อมูลการรักษาพยาบาลและการให้ยา ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญที่จะใช้ในการตรวจสอบการรักษาของแพทย์ว่าเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพหรือไม่

เช่นนี้ ... มารดาของผู้ตายจะใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองว่าโรงพยาบาลละเลยต่อหน้าที่ในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล โดยที่ยังไม่ได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารฯ ได้หรือไม่ ?

ติดตามหาคำตอบได้ในอุทธรณ์จากคดีปกครองที่นำมาเล่าสู่กันฟังวันนี้ครับ ...

เหตุของคดี ... เกิดจากนางนิวได้ยื่นคำร้องขอให้เปิดเผยประวัติการรักษาบุตรชายของตนต่อผู้อำนวยการโรงพยาบาลของรัฐแห่งหนึ่ง โดยขอเวชระเบียนการรักษาพยาบาลของบุตรชายเพื่อนำมาตรวจสอบถึงสาเหตุการเสียชีวิต และเรียกร้องความเป็นธรรมจากการที่บุตรชายได้เข้ารับการรักษาอาการท้องร่วงที่โรงพยาบาลดังกล่าวและเสียชีวิตในวันต่อมา

แต่ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งมอบเวชระเบียนให้เพียงบางส่วน โดยไม่ส่งมอบรายงานการรักษาพยาบาลและรายงานการให้ยา ซึ่งเป็นสาระสำคัญในการพิสูจน์ความผิดของผู้ทำการรักษาพยาบาล นางนิวเห็นว่าการส่งเวชระเบียนไม่ครบถ้วนตามที่ร้องขอเป็นการจงใจกระทำความผิดสิทธิผู้ป่วยของตนซึ่งเป็นมารดาของผู้ตาย และสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ในฐานะหน่วยงานที่กำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้อำนวยการโรงพยาบาล (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ต้องร่วมรับผิดชอบ

นางนิวจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อขอให้ศาลพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันชดเชยค่าสินไหมทดแทนการขาดประโยชน์จากการใช้เวชระเบียนและค่าเสียหายทางจิตใจ และขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ส่งเวชระเบียนการรักษาพยาบาลของบุตรชายทั้งหมดให้แก่ตนตามที่ร้องขอ

ประเด็นพิจารณา คือ นางนิวมีสตินาคิตมาฟ้องต่อศาลปกครองโดยที่ยังไม่ได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเพื่อให้พิจารณาตามมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารฯ ได้หรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า คดีนี้เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ และการกระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง แต่การที่ศาลจะรับคำฟ้องใดไว้พิจารณาได้ คดีนั้นจะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขการฟ้องคดีอย่างครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดไว้ซึ่งมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว กำหนดให้ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายในเรื่องใดไว้โดยเฉพาะ การฟ้องคดีปกครองจะทำได้ต่อเมื่อได้มีการดำเนินการตามขั้นตอนดังกล่าวแล้ว และได้มีการส่งการตามกฎหมายนั้น หรือมิได้มีการส่งการภายในเวลาอันสมควรหรือภายในเวลาที่กฎหมายนั้นกำหนด

เมื่อผู้ฟ้องคดี คือ นางนิวได้ยื่นคำร้องต่อโรงพยาบาลขอเวชระเบียนการรักษาพยาบาลของบุตรชายเพื่อตรวจสอบถึงสาเหตุการเสียชีวิตและเพื่อใช้สิทธิเรียกร้องตามกฎหมาย ถือเป็นการใช้สิทธิขอข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของบุตรที่ถึงแก่กรรม (มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่งและวรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ประกอบข้อ ๔ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งกำหนดให้บิดาหรือมารดามีสิทธิดำเนินการขอข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลแทนผู้เยาว์หรือเจ้าของข้อมูลถึงแก่กรรมแล้วได้)

การที่โรงพยาบาลส่งมอบเวชระเบียนให้ไม่ครบถ้วน โดยขาดสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญอันจะพิสูจน์ความผิดของแพทย์และพยาบาลที่รักษาผู้ตาย จึงเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารฯ และจงใจกระทำละเมิดทำให้ได้รับความเสียหาย ซึ่งนางนิวต้องใช้สิทธิร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง เสียก่อน เนื่องจากเป็นกรณีที่กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการได้กำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายไว้โดยเฉพาะ และเมื่อมีการพิจารณาคำร้องเรียนแล้วหรือไม่มีการพิจารณาภายในกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๑๓ วรรคสอง (พิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน ขยายได้กรณีที่มีเหตุจำเป็น แต่รวมแล้วต้องไม่เกิน ๖๐ วัน) นางนิวจึงจะใช้สิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองได้

การที่นางนิวฟ้องคดีโดยยังไม่ได้ใช้สิทธิร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจึงเป็นกรณีที่ยังมีได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งกำหนดเป็นเงื่อนไขที่ต้องดำเนินการก่อนที่จะนำคดีมาฟ้องต่อศาล ศาลปกครองจึงมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องของนางนิวไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คร. ๒๑๗/๒๕๖๒)

อุทธรณ์ข้างต้น ... ถือเป็นบรรทัดฐานสำหรับผู้ที่ยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลหรือข้อมูลข่าวสารอื่น ๆ ที่กฎหมายกำหนดให้เปิดเผยได้ ซึ่งหากหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ที่ครอบครองข้อมูลข่าวสารนั้นไม่จัดหาให้ตามคำขอ ผู้ยื่นคำขอจะต้องยื่นเรื่องร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการตามที่กฎหมายกำหนดไว้เสียก่อน หากไม่เห็นด้วยกับผลการพิจารณาหรือหน่วยงานของรัฐไม่ดำเนินการตามที่คณะกรรมการฯ มีความเห็น หรือคณะกรรมการฯ ไม่พิจารณาเรื่องร้องเรียนตามกำหนดเวลา จึงจะสามารถใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อให้ตรวจสอบว่าการไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่ขอนั้น ขอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ... ครับ !

“ฟ้องคดีอย่างถูกต้อง ... เพื่อป้องกันการเสียสิทธิ” และสามารถปรึกษาการฟ้องคดีปกครองได้ที่ ... สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕